

Creatief Denken Strategien

Inleiding

Als je nieuwe, originele en vindingrijke ideeën of oplossingen voor problemen wil verzinnen, kun je gebruik maken van verschillende strategieën. Elke strategie is er op gericht net weer even een andere denkrichting op te gaan, of het probleem of de vraag vanuit een andere invalshoek te benaderen. Maak tijdens een brainstorm sessie gebruik van verschillende strategieën.

Vijf Brainstorm Strategieën:

- 💡 Brainstormen
- 💡 De Onderdelenlijst
- 💡 De Ideeënchecklist
- 💡 ASCHEMA
- 💡 De Combinatietabel

Creatief Denken Strategien

Brainstormen

Bij brainstormen ga je op zoek naar antwoorden op een open vraag. Een open vraag is een vraag waarop meerdere antwoorden mogelijk zijn. Bijvoorbeeld, "Op welke manieren zou het speelplein kunnen worden verbeterd?"

Een gesloten vraag is een vraag waarop maar één juist antwoord mogelijk is, bijvoorbeeld, "Op welke datum is de school gebouwd?"

Een brainstormsessie (indien de tijd dat toelaat) heeft 3 fases:

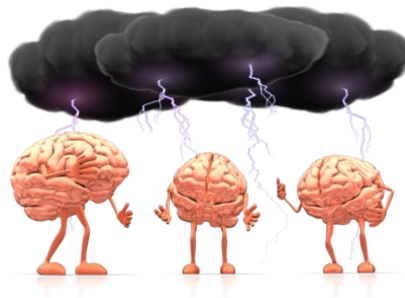
In de eerste fase brainstorm je individueel en schrijf je de ideeën op papier. In de tweede fase kom je met je team bij elkaar en brainstormt het team samen, waarbij de ideeën op een groot papier geschreven worden. In de laatste fase ga je weer alleen aan de slag.

Aan het begin van een brainstormsessie wordt een open vraag gesteld of een probleem gepresenteerd. Vaak (niet altijd) begint de vraag of het probleem met de volgende woorden:

- Op welke manier kan/kunnen...
- Hoe kan/kunnen...
- Hoe doe(n)...
- Op welke manier zal...

Voorbeelden:

- 💡 Op welke manier kunnen we mondkapjes verbeteren?
- 💡 Hoe kunnen we voorkomen dat de bij uitsterft?
- 💡 Op welke manier zal je leven veranderen als je *alles* zelf mocht bepalen?

Creatief Denken Strategien

De Onderdelenlijst

In plaats van het ideeën verzinnen over het gehele onderwerp, zoals gebeurt bij brainstormen, wordt het onderwerp verdeeld in onderdelen. Per onderdeel wordt gezocht naar ideeën/oplossingen.

Voorbeeld: Een uitvinder wil een verbeterde versie van een fiets maken. In plaats van de fiets als geheel te beschouwen en daar verbeteringen voor te bedenken, maakt de uitvinder een lijst van de verschillende onderdelen waar een fiets uit bestaat: het zadel, het frame, de wielen, de bagagedrager, het licht etc.

Vervolgens bedenkt hij per onderdeel ideeën op welke manier dat onderdeel verbeterd kan worden.

Voorbeelden:

- 💡 Op welke manier kunnen we mondkapjes verbeteren?
 - Verbeteringen materiaal:
 - Verbeteringen filterfunctie:
 - Verbeteringen vastmaken:
- 💡 Hoe kunnen we voorkomen dat de bij uitsterft?
 - Voedsel voor de bij:
 - Voortplantingswijze van de bij:
 - Leefomgeving van de bij:
- 💡 Op welke manier zal je leven veranderen als je *alles* zelf mocht bepalen?
 - Op gebied van school:
 - Op gebied van vrijetijdbesteding:
 - Op gebied van regels en afspraken:

Creatief Denken Strategien

De Ideeënchecklist

De Ideeën Checklist is nog een manier om op nieuwe ideeën te komen. Het is een lijst met willekeurige woorden. Door te associëren met die woorden kom je op hele andere ideeën dan bij een 'gewone' brainstormsessie.

Voorbeeld: stel dat we het klaslokaal gezelliger willen maken. We nemen de woorden 'glas', 'elektriciteit' en 'koningin' (willekeurig gekozen woorden) om mee te associëren. Dan zijn de ideeën bijvoorbeeld glazen vazen met bloemen op tafel, sfeerverlichting in plaats van die TL buizen en een rode loper door het lokaal (of een vloerkleed). Ideeën waar we zonder de associatiewoorden waarschijnlijk niet op waren gekomen. Het is heel makkelijk om een ideeën checklist te maken, want elk willekeurig woord kan worden gebruikt. Zelfs woorden waarvan je op het eerste gezicht denkt dat er niks mee te verzinnen is, zijn bruikbaar.

Voorbeelden:

- 💡 Op welke manier kunnen we mondkapjes verbeteren?
 - Boerderij: (Vb.: kip – veren – veerstructuur: kapje zo licht als een veertje van materiaal die veerstructuur nabootst.)
 - Chocola: (Vb.: dessert – ijs – kapje met ingebouwd koelsysteem voor in de zomer.)
 - Viool: (Vb.: muziek – kapje met geïntegreerde earpods.)
- 💡 Hoe kunnen we voorkomen dat de bij uitsterft?
 - Tafel (Vb.: bureau – kantoor – daktuinen vol veldbloemen op daken van kantoren.)
 - Verkeersbord (Vb.: stopbord – organiseren van een actie tegen gebruik van bestrijdingsmiddelen met o.a. een ontworpen 'stop bestrijdingsmiddelen' bord.)
 - Piramide (Vb.: Egypte – farao – mummie – sarcofaag – graf – uitzetten van bijenkolonies bij begraafplaatsen met op bijen gerichte beplanting tussen de graven.)
- 💡 Op welke manier zal je leven veranderen als je *alles* zelf mocht bepalen?
 - Schilderij (Vb.: kunst – museum – eigen online museum beginnen.)
 - Water (Vb.: zee – zwemmen – zwembad in de tuin aanleggen.)
 - Zakdoek (Vb.: snotneus – verkouden- ziekte – gezondheid – voeding – personal chef inhuren.)

Creatief Denken Strategien

ASCHEMA

Een andere, meer gestructureerde, ideeënchecklist bestaat uit zeven vaststaande woorden, die helpen om op een andere manier naar een vraag of probleem te kijken. Hierdoor kunnen nieuwe en originele inzichten/ideeën ontstaan. De zeven woorden zijn:

Aanpassen – Er worden aanpassingen gemaakt op al eerder ontstane ideeën.

Substitutie/vervangen – Een nieuw idee vervangt een al eerder idee.

Combineren – Twee of meer eerder ontstane ideeën combineren.

Hergroeperen – Het verdraaien, hergroeperen, van de manier waarop een idee is opgebouwd of vaststaat.

Elimineren – Onderdelen van een idee of oplossing weglaten en komen met alternatieven voor dat onderdeel.

Maak groter of kleiner – Ideeën veranderen door ze groter of kleiner te maken.

Andere gebruiksmogelijkheden – Onderwerpen binnen het idee kunnen veranderen.

Voorbeeld: In het voorbeeld bij de ideeënchecklist over het verfraaien van het klaslokaal kan het idee van de vazen met bloemen worden aangepast door de glazen bloemenvazen eerst zelf nog te beschilderen met glasverf. Of er kan dan besloten worden de bloemen te vervangen voor planten, de vazen te vervangen voor bloempotten die dan ook nog eens zelf worden gemaakt. De verse bloemen in de bloempotten kunnen gecombineerd worden met het eerdere idee dat het schoolbord opgeleukt moest worden. Dit kan dan weer leiden tot papieren of plastic bloemen op de randen van het schoolbord. Daarnaast kan het klaslokaal gezelliger worden door de tafels te hergroeperen: de tafels worden in één grote kring gezet. Of we halen alle tafels weg uit de klas en daarvoor in de plaats komen alleen twee lange schrijftafels en voor elke leerling een zitzak. We maken het lokaal groter door in een hoek op twee meter hoogte een platform te bouwen en maken daar een relax-lounge. De kasten met boeken en materialen kunnen we op een andere manier gebruiken door ze tegen elkaar te schuiven, zodat ze met behulp van kookplaten een mobiele keuken vormen waar elke vrijdagmiddag een lekkere lunch bereid wordt.

Voorbeelden:

- 💡 Op welke manier kunnen we mondkapjes verbeteren?
- ASCHEMA:
- 💡 Hoe kunnen we voorkomen dat de bij uitsterft? -
ASCHEMA:
- 💡 Op welke manier zal je leven veranderen als je *alles* zelf mocht bepalen? -
ASCHEMA:

Creatief Denken Strategien

De Combinatietabel

Dit is een strategie waarmee de structuur van een taak of uitdaging kan worden geanalyseerd. Eerst worden een aantal onderdelen van het probleem of de opdracht vastgesteld, dan worden er per onderdeel verschillende opties verzonnen en tot slot worden de verschillende opties gecombineerd om tot nieuwe, veelbelovende ideeën te komen. Dit is een strategie die het meest bruikbaar is als je ideeën nodig hebt voor een specifiek product of uitvinding. Een

Voorbeeld: Maak een zelfverzonnen dier.

A	Kop	Lijf	Poten	Vacht
	0 Tijgerskop	0 Olifant	0 Spin	0 Korte haren
	1 Vissenkop	1 Ibis	1 Beer	1 Schapenwol
	2 Arendskop	2 Hamster	2 Geen poten	2 Schubben
	3 ...	3 ...	3 ...	3 ...
	4 ...	4 ...	4 ...	4 ...
B	5 ...	5 ...	5 ...	5 ...
	6 ...	6 ...	6 ...	6 ...
	7 ...	7 ...	7 ...	7 ...
	8 ...	8 ...	8 ...	8 ...
	9 ...	9 ...	9 ...	9 ...
C	Willekeurige code: 2-0-0-1			
	Resultaat: Een dier met een arendskop, een lijf als een olifant, spinnenpoten en bedekt met wol.			

- A- Vaststaande componenten
- B- Verschillende opties per component
- C- Combinatie van opties door een willekeurige viercijferige code

